

TORSDAG 30 MAJ. NR 22/2013

Också i döden ville de hem Sidan 10

Soldater vid evakueringscentralen för stupade i Hangö, juli 1941.

Vibeke Olsson ger liv åt det som var
Sidan 12

Bilaga till Vasa

FMS tvingas till samarbetsförhandlingar

Från och med årsskiftet ska varje stift anställa en stiftssekreterare för internationella ärenden.

Följden blir bland annat organisationsförändringar vid Finska Missionssällskapet. **SIDAN 4**

Möter fångar med musik

Sidan 8

LEDARE MAY WIKSTRÖM

När en ljusnande framtid är svår

KP NÄRMARE trettio tusen unga firar i dagarna ett etappmål när de tar emot den vita mössan – och med ytterligare alla dem som utexamineras från andra skolor sällar studenterna sig till en stor och förväntansfull skara unga människor med tusen möjligheter. Så hoppas vi åtminstone, för vi – deras föräldrar, släktingar och vänner – önskar dem allt gott i livet. Vi delar deras glädje över att en milstolpe är avverkad.

SENASTE nummer av Studentbladet släpper ändå lite smolk i glädjebägaren. Tidningen lyfter fram det faktum att många unga mår ganska dåligt i dagens Finland, trots studieprestationer och till synes goda framtidsutsikter. Pressen på de unga är hård. Det gäller inte enbart studierna, där kravet på snabba resultat har ökat betydligt sedan deras föräldrar studerade, utan livet i övrigt. De senaste fem åren har användningen av depressionsmediciner stadigt ökat i åldersgruppen 13–21 år. I fjol använde över sex procent av alla 21-åringar antidepressiv medicin. Finlands Läkartidning lyfter fram problematiken med två möjliga tolkningar, en positiv och en lite dystrare. Det kan vara så att man numera uppmärksammar och tar sig an unga som mår dåligt bättre än tidigare. Man accepterar att också en ung människa med framtiden för sig faktiskt kan behöva hjälp, och det i tid. Man känner igen symptomen, vilket är en positiv och välkommen utveckling.

IFJOL åt närmare 6 000 13–17-åringar antidepressiver och bland 18-åringarna var antalet 2 800. Det har också väckt oro bland läkarna. Naturligtvis ska den som är sjuk få den medicin man behöver. Ändå varnar medicinalrådet Tapani Sipilä, specialist i psykiatri, för att alltför snabbt ta till medicin för att lösa knutar som hör till ungdomstiden. Åtminstone inte som ensamt medel. Mest bekymrad är han över att mediciner som kräver noggrann uppföljning, och i en del länder inte ens är tillåtna för unga, ska skrivas ut allt för lättvindigt. Pharmaca Fennica varnar för att skriva ut så kallade SSRI-läkemedel till dem som är under 18. Ifall sådana skrivs ut bör det göras under sträng övervakning, men här är Tapani Sipiläs dom hård: I de knappa resursernas tidevarv finns det sällan tid och råd för någon sådan uppföljning. I värsta fall kan SSRI-läkemedlen ha bieffekter som självdestruktivitet och aggressivitet.

DET ÄR ofta de dubbla budskapen som knäcker den mentala hälsan. Få saker är så traditionstyngda och vördade som studentmössan. Men samma hyllade ungdomar som en gång besegrade derivatan kan upptäcka att det är stort omöjligt att få tag på ett sommarjobb när festyran är över.

Därför är Ingå församlings medvetna satsning på att ge de unga sommarjobb i församlingen lov-värd. Den visar att de unga uppskattas, att de duger och att de är önskade i uppgiften att tillsammans bära den framtid som är vår gemensamma.

”Samma hyllade ungdomar som besegrade derivatan kan upptäcka att det är stort omöjligt att få tag på ett sommarjobb.”

PROFILEN: PATRIK GÖRANSSON

”Vi hoppas på stöd och hjälp för vår förskola från finlandssvenskt håll eftersom ni har erfarenhet när det gäller tvåspråkighet.”

Dags för oss att börja om

S:t Mikaelns svenska församling i Tallinn är ett centrum för kyrkligt engagerade estlandssvenskar. De sociala utmaningarna i Estland är enorma och kyrkan måste glömma alla illusioner om svunna storhetstider, säger kyrkoherde Patrik Göransson.

TEXT OCH FOTO: TOMAS VON MARTENS

– Vi lever i en speciell tid, när kristenhetens framtidsväg är oklarare än på länge i Europa. De kristnas antal har minskat så mycket att Europa blivit ett missionsområde, säger kyrkoherde Patrik Göransson från den svenska S:t Mikaelnskyrkan i Tallinn.

Patrik Göransson tycker att det är dags för oss kristna att överge alla illusioner om att vi lever i en kristen kultur.

– Nu gäller det för den kristna kyrkan att starta om från början med allting. I tiderna tog staten över många av kyrkans funktioner. Men nu när välfärdens avvecklas bit för bit, måste kyrkan igen ta ett större socialt ansvar.

En förebild har vi i den rysk-ortodoxa kyrkan, tycker han.

– På en kyrklig mässa i S:t Petersburg presenterade sig den ortodoxa kyrkan som ett helt paket och som en alternativ livsstil.

På mässan presenterades den ortodoxa kyrkan med allt från kläder, nyttig mat och klosterliv.

När Estland blev självständigt hade kyrkligheten ett litet uppsving. Vuxna politiker lät döpa sig som en följd av en ny kyrklig boom i hela samhället.

– Men när det gick upp för esterna att kyrkan är på nedgång i de nordiska grannländerna och i hela Europa så avtog denna trend fort.

I dag börjar den estniska kyrkans popularitet vara lika dålig som grann-

ländernas. I den estniska skolorna har man ingen religionsundervisning alls. Därför tror Göransson att kyrkan måste starta egna skolor.

– Inom det sociala saknas långsiktighet. Det är svårt att få en rättvis bild av samhällsläget i stort, om det blivit bättre eller sämre, men jag anser att de ekonomiska skillnaderna blivit för stora.

Vardagens utmaningar viktigast

I kyrkliga medier i Finland och Sverige har vi underrättats om att kyrkan i Estland är betydligt mera konservativ än sina syskonkyrkor i Norden. Exempelvis när det gäller synen på homosexualitet.

– Diskussioner om konservativ kontra liberal kristendom står inte så högt på agendan i den estniska kyrkliga verkligheten. Det samma gäller synen på enkönade äktenskap som mera sällsätter politiker och journalister. Folk har annat att tänka på. Här är det konkreta utmaningar i vardagen som gäller.

Patrik Göransson kommer från Uddevalla på den svenska västkusten. Innan han tillträdde som kyrkoherde för svenska S:t Mikaelns församling i Tallinn arbetade han två år som komminister (kaplan) i Göteborg.

Att Patrik Göransson blev kyrkoherde för S:t Mikael beror på att han som teologiestuderande fick ett stipendium som möjliggjorde att han utförde

sin praktik i ett liten estnisk församling i nordöstra Estland.

– När jag senare sökte tjänsten som kyrkoherde verkade allting falla på plats så det var inte svårt att se det hela som en fingervisning från Gud, säger Göransson.

På medeltiden var Tallinn en Hansastad. Som ett arv från den tiden finns det ännu i dag en tysk, en finsk och en svensk församling i staden. Man delar på samma gudstjänstlokal men har egna församlingsutrymmen.

De nuvarande lokalerna har varit fattigssjukhus och under sovjettiden en sport- och boxningslokal.

Församlingens verksamhet är tvåspråkig, estnisk och svensk. Det finns en liten söndagsskola, en öppen för-

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn (09) 612 615 51

Johan Myrskog
tfn (09) 612 615 52

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer
Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.
Lämna in din annons utan extra kostnader

via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi!
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 69 €
Utlandet 84 €

skola två gånger i veckan som drivs av några mammor och skriftskola. En vanlig söndag deltar 20–30 personer i gudstjänsten.

– Vi planerar att starta en tvåspråkig förskola på kyrkans vind. Men då behöver vi få bidrag för att kunna bygga ut vinden.

Redan nu finns femton barn på en väntelista.

Frivillig kyrkoskatt

– Vi hoppas på stöd och hjälp för vår förskola från finlandssvenskt håll eftersom ni har erfarenhet och kunskap när det gäller tvåspråkighet.

– Allting drivs i mikroformat. Vi håller kyrkogårdsgudstjänster på Ormsö, Rågöarna och Nargö. Det är en tra-

PATRIK GÖRANSSON besökte Helsingfors för att delta i Estlandsvännens 90-årsfest i Esbo.

dition som tagits över från ortodoxa kyrkan.

Heltidsanställda är Göransson och församlingssekreterare **Karin Berg** som är estlandssvensk. Organist och vaktmästare/städare betalas med arvode för timarbete.

S:t Mikael har 300 medlemmar varav dryga 100 betalar kyrkoskatt.

– Här finns inte samma system som i Sverige eller Finland. Kyrkoskatten är mer eller mindre frivillig och vi vill inte sätta press på dem som inte betalar. Vi följer hellre principen ”Gud älskar en glad givare”.

I Estland är det i stället tradition att man i samband med kyrkliga förrättningar som dop, konfirmation och bröllop så hör det till att man ger ett

större bidrag som gåva till församlingen.

I samband med återlämnandet av den fasta egendomen vid Estlands återvunna självständighet förlorade församlingen på underliga vägar möjligheten att få tillbaka två hus i gamla staden. Hade man haft de husen i dag skulle de ha kunnat ge ett gott bidrag genom hyresinkomster till församlingens verksamhet. Staten ersatte S:t Mikael med en minimal summa som motsvarar värdet på en gaspanna.

– Tomten där svenska skolan och prästgården var belägen innan det sovjetiska bombangreppet 1944 fick vi tillbaka och 45 procent av församlingens inkomster kommer från parkeringsplatser som sköts av ett utomstående företag.

PATRIK GÖRANSSON

KYRKOHERDE I SANKT MIKAELS SVENSKA FÖRSAMLING I TALLIN.

KOMMER FRÅN UDDEVALLA PÅ DEN SVENSKA VÄSTKUSTEN.

ÄR INTRESSERAD AV HISTORIA.

SANKT MIKAEL FANNS REDAN ÅR 1529 ELLER TIDIGARE.

FÖRSAMLINGEN HÖR TILL DEN ESTNISKA LUTHERSKA KYRKAN.

Vanda minns Weckström

PORTRÄTT. En tavla som föreställer den legendariska prosten **Otto Weckström** hänger nu på väggen i stora salen på Helsinge prostgård där Weckström bodde tillsammans med sin familj i 41 år. Det vara egentligen meningen att tavlan skulle hänga i hans arbetsrum – så hade hans anhöriga önskat.

– När jag planerade upp-

hängandet av porträttet med två tjänstemän i den kyrkliga samfundshuset sa båda att Otto var en så legendarisk kyrkoherde att hans porträtt måste hänga i stora salen i prostgården, säger kyrkoherde **Martin Fagerudd**.

Där blickar Weckström nu ut över den plats där den nästan lika legendariska palmen stått: palmen un-

OTTO WECKSTRÖMS ättlingar gläds över att porträttet hittat en plats i prostgården. FOTO: VANDA SVENSKA FÖRSAMLING

der vilken han vigde hundratal par.

– Det känns bra att hans porträtt hänger där, säger Fagerudd.

Otto Weckström var kyrkoherde i Helsinge i 41 år. Weckström var känd för att ofta besöka sina församlingars hem vilket bidrog till den starka församlingssidentiteten. Han var också berömd för sitt goda minne.

Alla kände Otto Weckström och han kom ihåg dem han träffat och diskussioner han haft med dem.

– Han hade lätt att få kontakt med folk, säger Ottos son **Gunnar Weckström**.

Otto Weckström dog år 1972. I år är det precis 50 år sedan han gick i pension.

• JOHAN MYRSKOG

EN STIFTSSEKRETERARE för internationella ärenden ska anställas vid varje stift från och med år 2014. Beslutet innebär organisatoriska förändringar för FMS. FOTO: KP-ARKIV/CHRISTA MICKELSSON

Framtiden oklar för många

STIFTSSEKRETERARE. Samarbetsförhandlingar blir aktuella vid Finska Missionssällskapet. Orsaken är de nya stiftssekreterarna för internationella ärenden som ska anställas i varje stift från och med årsskiftet.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

De nya stiftssekreterarna för internationella ärenden kommer att handha uppgifter som tidigare sköts av Finska Missionssällskapets stiftssekreterare för missionsarbete.

– De beslut som tagits innebär en så stor förändring i vår verksamhet att samarbetsförhandlingar krävs, säger FMS direktör för utlandsarbete **Rolf Steffansson**.

Enligt beslut i Kyrkostyrelsens plenum ska alla stift anställa en egen stiftssekreterare för internationellt arbete från och med årsskiftet 2014.

– Eftersom kyrkan uttalat sin vilja att sköta uppgifter som Missionssällskapet skött hittills, och eftersom det innebär

nya budgetåtaganden för oss, innebär det automatiskt förändringar i vår organisationsstruktur, säger Steffansson.

När kyrkans missionsstrategi lades upp i tiderna var det klart att det var kyrkan som skulle stå för avlöningen av de internationella stiftssekreterarna.

– Men i och med finanskrisen var det inte längre möjligt, säger Steffansson.

Som ett resultat av kyrkans försämrade ekonomi har man utarbetat en modell där varje missionsorganisation (sju organisationer) bidrar med en andel i procent som står i relation till de budgetmedel församlingarna beviljar dem. Stiftssekreterarens lön kommer att finansieras av missionsorganisationerna och Kyrkostyrelsen står för verksamhetsmedlen.

Mångfalden blir en utmaning

– Alla sju missionsorganisationer har skrivit på ett avtal om den här finansieringsmodellen. Det var en förutsättning för att organisationerna skulle få fortsätta som officiella organisationer för kyrkans internationella arbete med alla rättigheter och skyldigheter det innebär, säger Steffansson.

Avtalet innebär att det internatio-

nella arbetet samordnas.

– De olika missionsorganisationerna har ju lite olika profilering i sin verksamhet. Den här mångfalden kommer nog att bestå, säger Steffansson.

Varje missionsorganisation har förbundet sig vid att verka enligt kyrkans missionsstrategi och verksamhetsprinciper. Men vad betyder det i praktiken till exempel då det gäller synen på kvinnliga präster?

– Vilka sanktioner följer om en organisation deklarerar att den inte kommer att verka i enlighet med kyrkans ämbetsyn? undrar Steffansson.

Den typen av frågor tror FMS verksamhetsledare **Seppo Rissanen** att kan bli problematiska för kyrkan.

– Organisationerna har väldigt olika teologisk profil och vi har helt olika samarbetspartner ute i världen. Vi har också olika syn på ekumenik. På vilket sätt kommer kyrkan att slå vakt om ekumeniska avtal och kyrkoordningsfrågor?

Rissanen säger att kyrkans missionsstrategi inte ännu är en verklig strategi utan kan ses mera som allmänna linjedragningar.

– Det här är bara början på en process och det är mycket vi ännu inte vet, vad allt detta kan leda till.

Borgå stift lediganslår i höst

Det är för tidigt att säga vad följderna blir i Borgå stift. Den nya befattningen lediganslås troligen i september.

– Domkapitlet ska först utarbeta en instruktion för befattningen. Enligt Kyrkostyrelsen ska innehavaren ha teologie magisterexamen och dokumenterad kunskap om uppgiftsområdet, säger stiftsdekan **Sixten Ekstrand**.

Hittills har Finska Missionssällskapets svenska sektionens chef **Mari-ka Björkgren-Thylin** skött Borgå stifts missionssekreteraruppgifter på deltid.

– Ungefär 10–15 procent av min arbetstid har gått till missionssekreterarbrevet, säger Björkgren-Thylin.

På Kyrkans central för det svenska arbetet har ledande branschsekreterare för diakoni och samhällsansvar **Pia Kummel-Myrskog** arbetat med internationell diakoni och globala frågor. Vid domkapitlet har stiftssekreterare **Tua Sandell** också skött internationella frågor.

RENOVERING SIDEBY KYRKA

Mögelproblem i Sideby kyrka

Sideby kyrkas tak var felkonstruerat redan från början, skriver Syd-Öst-erbotten.

Taket som inte har någon lutning alls borde ha en lutning på minst 100 centimeter så att vat-

ten ska kunna rinna bort. Nu ska konstruktioner rivas upp inne i kyrkan för att det ska klarna hurdana skador kyrkan fått.

Ifall insidan har skadats är det onödigt att bara bygga ett nytt tak – om kyrkan möglar inifrån.

Då man vet vad som behöver göras slår ge-

mensamma kyrkorådet fast renoveringsplanerna.

Församlingen har budgeterat 15 000 euro för takrenoveringen. Det räcker bara halvvägs så församlingen har ansökt om finansiellt stöd både från samfälligheten och från kyrkans centralfond.

GUD I MEDIERNA

”Sällan får den breda massan ta del av journalistiskt innehåll om religion som socialt fenomen eller kyrkans roll som maktfaktor i samhället.”
Jens Berg i Hbl

KYRKAN PÅ FACEBOOK

Hetaste bispren på Facebook

Vem är den hetaste biskopen? frågar Verkonpaino, kyrkans Facebook-sida för ungdomar. På sidan finns bildmanipulerade foton på manskroppar som pryds med biskoparnas huvuden.

– Jag tycker vi visar upp biskoparna i mycket positiva dager. Vi har försökt hitta en mänsklig, lättillgänglig sida hos dem alla, säger **Amanda Kaura** till Kotimaa.

Biskop **Björn Vikström** beskrivs som fotbollsspelare, tränare, en bildad man med bra personlighet – en dröm-man.

Karleby tar gamla orglar till heders

KULTURHISTORIA. Två kulturhistoriskt värdefulla orglar som legat nedpackade i Karleby ska i bästa fall restaureras och tas i bruk igen.

TEXT: JOHAN SANDBERG

– Vi drömmer om att få bägge orglarna i spelbart skick igen, säger kantor Kristina Klingenberg. Men vi vet inte i vilket skick de är innan vi packat upp dem.

Det handlar om en Walckerorgel från 1881 och en Normannorgel från 1879. I drygt 60 år har de legat nedpackade på olika håll.

Den 19 augusti börjar orgelbyggaren Martti Porthan och församlingarnas kanto-

rer att granska dem. Granskningen sker under en vecka och samfälligheten inbjuder intresserade att delta i det praktiska arbetet.

Osäkerhetsmomenten är bland annat hur många delar som finns kvar av orglarna. En del av Walcker-orgelns pipor är i bruk idag i den orgel som finns i Marie kapell.

– I oktober får vi sedan ett kostnadsförslag på restaureringen, säger Klingenberg. Att få bägge orglarna i spelbart skick skulle vara en kulturgärning som har ett stort värde även med europeiska mått.

Kantorena efterlyser också gamla fotografier på orglarna. Delar av den vackra Normannorgelns fasad finns nämligen bevarad.

WALCKERORGELN ÄR fortfarande delvis inpackad i sin originalåda. FOTO: KARLEBY KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET

Sökes: social präst med kall

TEOLOGI. Teologer som siktar på prästyrket tror fortfarande att en präst måste känna ett kall, visar en färsk undersökning.

TEXT: SOFIA TORVALDS/KT

Att känna ett kall känns som en viktig förutsättning för att välja prästbanan, men inte som lika viktigt om man siktar på andra arbetsuppgifter inom teologin. Det visar Kati Niemeläs undersökning om teologers karriärval, studier och yrkesinriktning.

Niemeläs material visar att ett intresse för religion är det som lockat studerande att välja just teologi. Andra viktiga motiv är en vilja att hjälpa, en önskan att få förverkliga sig själv och en känsla av andligt kall.

De som nyligen inlett sina teologistudier tycker inte att man ska bli präst utan att känna ett kall. I takt med att studierna fortskrider tolkas kallelsekravet mindre strängt.

Teologerna tycker också att en präst måste vara social och intresserad av andra människor.

FÖR FÖRÄLDRARNA är det tacksamt att barnen kan vara på läger på sommaren då de själva jobbar. FOTO: SXC/EASTOP

Dagslägerplatser blir genast fyllda

DAGSLÄGER. På sommaren då föräldrarna jobbar men skolorna har stängt ordnar somliga församlingar dagsläger för barn. Lägren är ofta väldigt populära.

TEXT: JOHAN MYRSKOG

I Esbo svenska församling är dagslägren redan nu nästan fullbokade.

– Vi kommer att ha tre dagsläger som ordnas under första, andra och tredje veckan i juni, säger barnledare Helena Aitti-Lindberg.

Dagsläger betyder att församlingen på sommaren tar hand om skolbarnen under dagen medan föräldrarna jobbar. Ofta får barnen vara på något ställe där man kan vara ute.

Till första och andra lägret är redan 30 barn anmälda och till det tredje lägret är knappt tjugo på väg.

– Jag har tyvärr tvingats meddela några att de in-

te ryms med, säger Aitti-Lindholm.

Hon tycker att det är bra att församlingarna erbjuder dagslägerverksamhet.

– Om vi bara har möjlighet så tycker jag att det ska ordnas.

– Det är också ett bra sätt att erbjuda jobb för ungdomar som behöver arbete under sommaren.

Stort behov

I Johannes församling är dagsläger en oerhört populär verksamhet och lägren är fullbokade sedan länge.

– Vi har dagsläger på två olika ställen de tre sommar-

veckorna före midsommar. På Drumsö och på eftiset Humlan vid Johanneskyrkan, säger barnledare Leo Niemi.

I första hand är det för förstaklassister som lägren ordnas men även några andra klassister och enstaka tredjeklassister har rymts med.

Bara på Drumsö är 40 barn anmälda.

Niemi ser enbart positivt på att församlingen ordnar dagsläger för barn.

– Vi får en bra möjlighet att möta barn och familjer och synas och finnas till för dem i vardagen, säger han.

För få anmälningar

Dagsläger för skolbarn verkar ordnas främst i huvudstadsregionen. På mindre orter ordnar församlingen ofta barnläger.

I Åbo brukar dagsläger också vara populära och fullbokade men i år blev lägret inhyllat på grund av för få anmälningar.

– Vet inte riktigt vad det beror på men en orsak kan vara att lägret gick lite för

långt in i veckoslutet, säger ungdomsarbetsledare Anni-ka Niemelä.

I Åbo brukar församlingen ordna ett tvånätterläger men det borde vara minst tio anmälda för att det ska bli av.

– Vi får ta nya tag till nästa år i stället, säger Niemelä.

Vill ha kontinuitet

I Borgå ordnas inga dagsläger för skolbarn. Församlingen har i stället bokat in ett läger för fyra till sexåriga barn.

– Jag hade gärna sett att vi hade lite flera barn med oss på lägret, säger ungdomsarbetsledare Gun Geisor.

Hon tycker att dagsläger är en viktig verksamhetsform men säger att det kanske inte riktigt kommit i gång på allvar i Borgå.

– Det har varit lite inkonsekvent de senaste åren.

Dagslägren har nog ordnats under några år men sen har de av någon anledning fallit bort. Men den verksamheten är något vi hoppas ska få växa fram eftersom det finns efterfrågan på dagsläger bland föräldrarna.

”Vi får bra möjlighet att möta barn och familjer och synas och finnas där för dem i vardagen.”

Leo Niemi

Vårens nyheter från Scriptum

Anna Gullichsen:
Hatten från
Katalonien

Illustrerad kapitelbok för barn, där fyra kusiners magiska äventyr hos mormor och morfar tar spännande och oväntade vändningar.

Ca pris: 22 €

Carita Nyström:
Det börjar alltid med ett frö -
Trädgårdshistorier

En inspirationsbok för trädgårdsvänner, med stort urval fotografier tagna av författarens son, Dag Ägren.

Ca pris: 29 €

Bo Lönnqvist:
Dödens ansikte -
Tro och sed bland herre och folk

Boken beskriver några av de strategier människan skapat för att komma tillrätta med döden.

Ca pris: 27 €

SCRIPTUM

Fråga i bokhandeln eller beställ direkt från förlaget:

Tfn: 06-324 2228

scriptum@scriptum.fi

www.scriptum.fi

Välkommen till Åland

**BUDBILS
SERVICE**

Ålands
Budbilsservice Ab
Tel +358 (0)18 27590
Fax +358 (0)18 17826

**Ålands
Senap**

Tel. 018-41 287
fax. 018-41 287

**Göran
Sundqvist
TRAVEL PARTNER**

*Res med
Göran!*

+358 (0) 400 947 000
goran.sundqvist@aland.net
www.resmedgoran.com

Brändö Lax Ab

Fiskodlarföretag i den
åländska skärgården

Tel. 0207280310
Fax. 020728320

**ÅLANDS
FÄRG &
TAPETab**
TEL. 19867

**Skärgårdskommunen
BRÄNDÖ - ÅLAND**

För kortare eller längre vistelse
i lockande skärgårdsmiljö.

Besök www.brando.ax

och du hittar allt du behöver veta.

Obs! BRÄNDÖS läge -
ca 2 timmar från Åbo

Finlandssvenska kvalitetsresor med
svenskspråkig reseledare och
max. 20 resenärer.

tel. 0457-344 1132
www.martinsresor.ax

ÅLANDS FISKFÖRÄDLING AB

- produktion och försäljning av odlad regnbågslox och sik
- garanterat färsk och närproducerad inhemsk fisk av hög kvalitet
- säkra leveranser året runt

Fiskhamnsvägen 10, AX-22710 Föglö, Åland
Tel. 018-50 300

E-post: aland.fisk@aland.net

Vi ordnar er transport på Åland

Tel. 018-26311
Öppet: Mån-fre 08.30-16.30
info@vikinglinebuss.ax
www.vikinglinebuss.ax

BACKMANS OPTIK

Torggatan 9, Mariehamn
Tel. 018-19 226

Park
ALANDIA HOTELL

Norra Esplanadgatan 3, 22100 Mariehamn
Tel. 018-14130, Fax 018-17130
parkhotel@vikingline.com www.parkalandiahotel.com

Citylivs

MITT I STAN

Tel. 018-12 155 VARD. 9 - 18 LÖRD 9 - 16 www.citylivs.ax

OLLES EL

Bygatan 1,
Godby

Tel. 41 300.

LÄNGTAR DU OCKSÅ EFTER SOMMAR?

Vi har böcker för hängmattan och för regniga dagar!

Foto: Sofia Jernström, Mat Rätt

John Ortberg
Livet jag längtar efter
Den här boken är ett försök att göra de heliga vanor, som kristna i århundraden har brukat, tillgängliga för vanliga människor.
pocket 8,90 €

Göran Skytte, Wilfred Stinissen
Ansikte mot ansikte
Samtal om tro och tvivel, synd och nåd och onskans problem. Men också om vanlig vardag. Är det till exempel så att munkar tar semester?
pocket 8,90 €

Göran Skytte
Förvandlingar
Göran Skytte drabbas av en stroke. Den följdes av ytterligare två. Arbetet med en ny bok fick ta en paus. När det satte igång igen hade det fått ett nytt fokus.
Inb. 29,90 €

Martin Lönnebo
Hjärtats sånger
En finstämd, eftertänksam bok för dig som vill utforska och träna din andlighet och tro. Innehåller bland annat 60 nyskrivna meditationer med en tillhörande bön.
Inb. 27,90 €

Adrian Plass
Adrian Plass he(m)liga dagbok
Adrian Plass humoristiska texter i dagboksform handlar om hur det ibland kan vara svårare än man tror att leva det perfekta kristna livet.
Pocket 8,90 €

Yvonne Hoffman
Fänge hos tsaren
En spännande berättelse om Jöns och Lisen som blir tillfångna under Stora ofredens tid. Inb. 22,90 €

Nina Colliander-Nyman och Maria Riska
Mat Rätt
Barn, mat och hälsa
Tips på enkla och ekologiska lösningar i matlagning och livsstil. Bland annat många somriga recept!
Inb. 15 €

Citrondrinka
4 citroner
kallt vatten

2,5 dl ekologiskt socker eller florsocker

Halvera citronerna och pressa saften ur dem. Häll saften och sockret i en ren, stor plastflaska genom en tratt. Fyll på med kallt vatten och skruva på korken. Skaka tills sockret har löst sig. Servera i glas med frysta jordgubbar!

Hitta våra böcker i sommar!

Missionsfesten 7-9 juni
Helsingfors mässcentrum i Böle

Kyrkans Ungdoms sommar dagar 8 juni
Nykarleby församlingshem

Kulturen vid ån 13 juni
Esbo centrum

Kyrkans Ungdoms sommarläger 23-28 juli
Pieksämäki

Stränga men omtyckta ledare

EFTIS. På eftiset Tallkotten trivs barnen bra trots att ledarna själva kallar sig stränga och konservativa. – Trots stränga regler har vi ett stort hjärta!

TEXT OCH FOTO:
TOMAS VON MARTENS

– Eftis är inte bara en förvaringsplats för barnen. Det verkar som om många skulle tycka det. Eftis är väldigt viktigt för barnen och föräldrarna, säger Tallkottens ansvariga ledare **Anne-Marie Martikainen**.

Tallkottens eftis finns i Södra Haga i Helsingfors. Eftiset är ett av Petrus församlings tre eftermiddagsklubbar. De två övriga finns i Munksnäs (Friddan) och Sockenbacka.

Martikainen har arbetat i tretton år på eftiset och sett många barn och syskonkorrar komma och gå genom åren.

– Jag har till och med blivit bjuden på studentkalas av ett tidigare eftisbarn.

På Tallkotten satsar man extra mycket på trivsel, trygghet och fri lek.

– Vi är stränga och konservativa tanter, säger hjälpledare **Merit Törnroos-Montonen** och skrattar.

Törnroos-Montonen har under sina drygt tio år i branschen sett många olika eftisar och hon har arbetat för flera olika arbetsgivare.

– Ingenstans finns något som liknar det som görs här på Tallkotten av Anne-Marie. Det kan jag intyga, säger Törnroos-Montonen.

Enligt henne beror det på att Anne-Marie lägger ned hela sin energi och själ i eftisarbetet.

– Konkret handlar det om en lugn och fin stämning. Vi har klara gränser och regler och vi satsar mycket på att lära barnen vett och etikett. Många föräldrar i dag har inte tid att diskutera ordentligt

TALLKOTTENS EFTISBARN tillsammans med sina ledare. Högst uppe till vänster ansvariga ledare Anne-Marie Martikainen och höger om trappan Merit Törnroos-Montonen.

med sina barn eller lära dem grundläggande saker, säger Martikainen.

Tallkotten har ingen egen gård så barnen träffas och blir kvar på skolgården tillsammans med eftispersonalen.

– Senast klockan två kommer vi till eftiset, äter mellanmål och börjar med läxläsningen, säger Martikainen.

Lugna diskussioner

Som mellanmål serveras exempelvis spenatplättar, karelska piroger, morotsplättar, cornflakes, yoghurt,

frukt och grönsaker.

Flera av barnen intygar att de tycker om mellanmålet.

– Om det är något som är aktuellt och kommer upp i samtal med barnen så diskuterar vi det. Barnen är så lugna vid matbordet och ibland kan vi sitta en hel timme och diskutera olika saker, säger Martikainen.

Kyrkliga och andra högtider firas med dekorationer och högtidsenlig dukning. Finlandssvenska traditioner som Lucia firas givetvis också.

– Vi har bordsbön varje dag och nu senast har vi

exempelvis talat om pingssten och läst om den från Barrens bibel.

Det är viktigt att läsa högt för barnen.

På eftis tillbringar barnen största delen av sin tid, en längre tid än vad de är på skolan eller vaken tid hemma med föräldrarna.

– Det är fint att få vara tillsammans med barnen den här tiden. Vi värdesätter också högt den goda kontakten som uppstår mellan oss eftisledare och föräldrar. Vårt gemensamma mål är glada, trygga och sociala barn, säger Martikainen.

VÅGA FRÅGA

Förlåtelsen ett uppdrag

JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad och svarar på frågor om tro och kyrka.

Vem får ge Guds förlåtelse åt andra människor? Är det bara präster eller kan vem som helst göra det? undrar en läsare i veckans fråga.

BARMHÄRTIGHET, NÅD och förlåtelse är oerhört centrala begrepp i den kristna tron. Och det är viktigt att det som de står för inte bara förblir begrepp som vi tycker är viktiga, utan att allt det som vi läser in i dem får bli en tillämpad verklighet i våra liv.

Ett viktigt steg i det sammanhanget är insikten om att vi alla är syndare och behöver förlåtelse.

ATT VARA medveten om sin synd är en bra början på förlåtelsens väg. Att vara medveten om synden handlar inte om att oupphörligt ”vältra” sig i den.

Däremot är det viktigt att minnas kung Davids ord i Ps. 32 där han först beskriver vilket lidande han upplevde medan han försökte hemlighålla sin synd för Gud och sedan ger uttryck för den lycka han fylldes av när han burit fram beaktelsen och tagit emot förlåtelsen.

FÖR ATT människor ska kunna dela Davids lycka har församlingen fått uppdraget att förvalta förlåtelsen. I Katekesen 1999 läser vi i avsnittet om bikten följande: ”Vi kan bekänna vår synd för Gud i den gemensamma gudstjänsten, vid personlig bikt eller i stilla bön. När samvetet plågar oss och inte ger oss någon ro, kan vi bikta oss för en präst eller en kristen medmänniska. Den som tar emot en personlig bikt har förbundet sig att tåla om det som sägs vid den personliga bikten.”

KATEKESEN FORTSÄTTER: ”Den som biktar sig får personligen ta till sig den förlåtelse och tröst som avges vid bikten. Orden som uttalas till syndernas förlåtelse är vissa och sanna, ty Gud har lovat att de är hans egna ord.”

FÖR GUD ska vi varje dag bekänna alla våra synder. För vår medmänniska ska vi bekänna de synder, genom vilka vi brutit mot honom. När en medmänniska ber oss om förlåtelse är han eller hon inte hjälpt av överslätande ord om att det inte var så farligt. I stället hjälper vi vår medmänniska att bli fri från vändan genom att tydligt och klart uttala förlåtelsens ord.

SOM KRISTNA är vi på grund av allt det Jesus gjort för oss kallade att leva i frihet. Som medmänniskor har vi uppdraget att hjälpa varandra att hitta den friheten och friden. Att uttala förlåtelsens ord är därför ett uppdrag vi fått att förvalta både som präster och lekmän.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ERIKA RÖNNGÅRD

Att vifta med det kyrkliga kortet

I början av året lärde Anu Silfverberg oss att det finns ett mammakort som man

kan (men kanske inte alltid borde) vifta med inför sin omgivning. På min arbetsplats är

vi i stället utrustade med det så kallade kyrkliga kortet. När jag var alldeles ny på jobbet – ja faktiskt redan innan jag hunnit flytta ner till Helsingfors för att börja – använde jag det för att övertyga en hyresvärd om hur skötsam jag var. Det räckte med att säga att jag

skulle jobba på Kyrkpressen.

När det gäller Kyrkpressenkortet viftar man snarare med det stunden innan man inser att man kanske hellre låtit bli. Som den där gången när jag delade skjuts med en för mig alldeles ny bekantskap, en

gladlynt och pratsam person som ofta kryddar sina utsagor med en eller annan svordom. Ända tills jag svarar på frågan om var jag jobbar. Tänker efter gör jag först när jag märker att det kommer något lite hämmat över medpassagerarens svada.

Med människor som känner mig går det lättare, kanske för att de mötena ger utrymme att i lugn och ro låta de olika uppfattningarna om Kyrkan och Kyrkans folk mötas.

Jag som en gång ordnade sommarbostad nästan bara genom att nämna det

magiska ordet Kyrkpressen upplevde sedan min första sommar på den omtalade arbetsplatsen och lärde mig att det är väldigt vanligt folk som jag delar kaffebord med. Att vi har lika väl och illa putsade glador som främlingarna i bussen på väg till helt andra arbeten.

MISSION. Under drygt tio år har musikern Nina Åström evangeliserat i mellan 250 till 300 fängelser i Ryssland, Baltikum, Kirgizistan, Ukraina samt i två västfängelser i Kanada och Holland. Arbetet är inte slut med det, för i det forna Sovjet finns cirka tusen fängelser.

Har sett 250 fängelser

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Men ännu har **Nina Åström** inte sett insidan av ett fängelse i Finland. Det ska hon få göra första gången i höst. Före det ska hon göra en resa till fängelser i både Ukraina och Ryssland.

– Det är något med östfängelserna som gör att fångarna förstår att det handlar om liv och död. Livet är tufft på många sätt, och det är det också utanför fängelserna.

Därför lyssnar också fångarna till vad hon har att säga.

– De tar emot budskapet jättebra. Många har kommit till sin vägs ände. Ingen bryr sig om dem och fångelset kan vara tusentals kilometer från hemorten. I den situationen blir man mottaglig.

I varje fängelse hon besökt finns en liten grupp kristna. Gruppens storlek varierar från en handfull till ett trettiotal.

Hon gör cirka fyra fängelseresor varje år. Varje resa varar i en vecka och under den tiden försöker teamet Nina Åström reser med hinna med så många fängelser som möjligt.

– Om fängelserna ligger nära varandra hinner vi med två fängelser per dag, säger hon.

De jobbar med fängelsepastorer och före detta fångar som kommit till tro. Men varken då hon sitter inklämd i en bil mellan två tidigare fångar eller sjunger i fängelserna känner hon sig otrygg.

– Det är bara en gång jag känt mig hotad under ett fängelsebesök. Men då var situationen sådan att även alla andra, också fångarna och vakterna, kände sig hotade.

Efter uppträdandena samtalar tea-

met med fångarna som vill ha böcker signerade och ibland fotografera sig med gästerna.

– Det har hänt att jag funnit mig i situationer då jag varit helt omgiven av fångar medan vakterna står lite på sidan om. Skulle de vilja skada mig då kan de lätt göra det. Men jag känner mig respekterad, även som kvinna.

Skakig i benen

Hon minns speciellt en gång när hon signerade böcker i ett fängelse där det var kallt. Fångarna märkte att hon frös för plötsligt kände hon att en stor, varm fångjacka lades över hennes axlar.

– Det kändes häftigt, som om jag symboliskt var en i gänget.

Sedan våren 2001 har Nina Åström gjort sina resor till fängelser och drogrehabiliteringar i forna Sovjetunionen. Hon har rest ända till Vladivostok vid Japanska havet.

– Innan jag började tyckte jag att de som jobbar där själva bör ha samma bakgrund för att ha något att komma med. Men hösten 2000 spelade jag på en konferens där **Reijo Loikkanen** och **Ilkka Puhakka** var talare. De frågade mig om jag vill komma med när de åker till Ryssland. Jag var mycket tveksam. Vad har jag, en medelklasskvinna som bott tryggt hela mitt liv, att ge där? Jag hade aldrig tidigare varit i Ryssland och inte hade jag någon större lust att fara dit heller.

Hon följde ändå uppmaningen att be för saken. Några månader senare bekräftade Gud att hon ska fara. Den första resan gick till Murmansk.

– Jag var lite skakig i benen när vi for, men nästan med detsamma så kändes det som hemma. Mänskligt sett är det inte förnuftigt. Jag blev förvånad då jag första gången talade om Jesus där, för de lyssnade på mig och trodde på vad jag sa.

Och det händer att fångar kommer till tro under besöken. Men det får hon vanligtvis veta först senare av fängelsepastorerna.

– Då blir jag riktigt förvånad. Tänk att det händer på riktigt. Men man måste inse att man är en länk i en kedja, ibland sår man fröet som leder till att någon kommer till tro, ibland vattnar man och ibland får man vara med om att skörda.

I början var hon utsänd av **Kansan Raamattuseura**. Numera har Nina Åström en egen understödsring.

Viktigt att vara sig själv

Nina Åström förstod att Gud ser oss redan innan vi är födda då hon upptäckte att Gud förberett henne för det här uppdraget ända sedan hon var barn. Det har han gjort bland annat genom hennes mammas sätt att förhålla sig till människor.

– Mina brister och det jag gått igenom har gett mig respekt för andra människor. Jag har inte svårt att respektera en fånge.

Men fångarnas attityder imponerar heller inte på henne.

– Det finns typer som på allt sätt försöker få en i obalans. Men när man ler mot dem och är trygg i den man är i Herren så smälter de nog. Åldersmässigt kunde många av dem vara mina söner. Det är bara den helige Ande som kan nå dem. Det har han gjort då någon som varit så rädd att han inte tittar upp vågar lyfta blicken.

– Vi bara har något extraordinärt och härligt, Guds nåd, som vi delar en stund med dem.

I fängelsemiljön är det viktigt vara sig själv.

– Jag behöver inte vara tuff för att passa in där. Är någon där tuff så är han verkligen det. Försöker man vara någon annan än den man är blir man snabbt genomskådad.

UNDER RESORNA har musikern Nina Åström även funnit en evangelist i sig.

– Det är en sliten fräs, men ändå så sann, att vi får så mycket själva av fångelsebesöken. Vi får både av fångarna men också av människorna vi jobbar med. Kontaktpersonerna är speciella typer genom att de sett allt möjligt. De flesta av dem hade jag nog inte velat dela bil med i deras tidigare liv.

Under en picknick i en skog berättade värden plötsligt att han varit gangsterboss och lett den kriminella verksamheten i staden de befann sig i.

– I sådana sammanhang, när deras ögon lyser som lampor, ser man något av Jesus. De gör sitt yttersta för att Guds rike ska ha framgång, de tjänar och predikar. Det ger oss jättemycket. En fånge har inspirerat Nina Åström till sången *Freedom Within Prison Walls*.

– Han kom fram efter en konsert i S:t Petersburg och berättade att han suttit i fängelse i över trettio år och ännu hade några år kvar. Men han visste vad vi pratade om eftersom han redan kommit till tro. Han sa att fängelsemurarna bara är ett temporärt hinder. Och man såg på honom att han kände sig fri fast han satt i fängelse. Friheten i Jesus är mycket mera värdefull än fri-

FÅNGARNA VISAR både respekt och intresse för det Nina Åström har att säga.

heten man har då man inte sitter bakom galler. Man är inte fri om man inte tillhör Jesus.

– Det öppnade också mina ögon för fångenskapen i väst. Varje lyxiga och

vackra fasad kan dölja en stor tragedi. Man kan stöta på fångar som tränat så att de fått en respektingivande muskulös kropp. Men blicken kan visa en människa som längtar efter att bli sedd.

Samma sak kan gälla den som kör i en fin Merca. Man ska vara beredd att tala om Jesus med dem alla.

Obrukat andligt kapital

Till en början reste Nina Åström med Puhakkas och Loikkanen team tillsammans med musikerkollegerna Kaarle Mannila eller Kimmo Suomela. Men för att hinna besöka flera fängelser delade gruppen på sig. Numera har hon ofta en musiker med sig från Finland och en ljudkille från Riga som talar ryska. Dessutom ingår tolk och lokala värddar, vanligtvis en fängelsepastor och hans team.

– Jag lärde mig att bli evangelist av Ilkka Puhakka och jag bakar in evangeliet i mitt program.

Hon uppför sin egen musik och försöker ta med några ryskspråkiga sånger till vilka hon skrivit ner texten fonetiskt.

– Åhörarna uppskattar att vi är professionella. Först vill vi att de ska veta att vi kan det vi gör. Kimmo och Kaarle är virtuoser på sina instrument vilket ger dem en bra utgångspunkt hos de unga männen. När vi fått förtroende

”Friheten i Jesus är mycket mera värdefull än friheten man har då man inte sitter bakom galler.”

börjar jag mer och mer presentera Jesus. Till sist brukar vi ge dem en möjlighet att be tillsammans. Jag hänvisar dem till fängelsespastorn som ska fortsätta arbetet bland dem. Jag uppmanar dem också att läsa Bibeln och söka upp en kristen gemenskap.

Under sina resor har Nina Åström också sett Svenskfinland utifrån.

– Vi har jättemycket andligt kapital som inte brukas. Många har varit troende länge och fått lära sig så mycket att de borde kunna ge ut av det. Många av dem jag jobbar med har varit troende mycket kortare tid än jag och ändå är de pastorer.

Hon säger att alla kristna borde resa för att få möta trossyskon i sina egna sammanhang. När man en gång mött dem och upptäckt att de tycker om samma saker som vi blir man aldrig mer densamma.

– Vi tror att det är svårt för mig att göra. Det kan vara svårt ibland, men det är roligt. Det positiva överväger miljontals gånger. Det är mer meningsfullt och givande än man någonsin kunde tro.

Mer information ninaastrom.com

STUPADE. Under vinterkriget uppstod ett system som gäller än i dag – de finländare som stupar tas alltid om hand, och de skickas alltid hem. Niko Huttunen har forskat i varför det är så.

Ett offer för fosterlandet

TEXT: SOFIA TORVALDS

Varför lägger armén så stor möda på att ta hand om dem som stupat?

Niko Huttunen, som är docent vid teologiska fakulteten i Helsingfors, har i många år som en sorts hobby varit föreläsare vid olika försvarskurser. Efter att han föreläst om underhåll av stupade för kompanifältväblar började han forska i hur systemet kom till.

– Folk talar inte längre om dem som stupade. De personliga minnena av dem har bleknat, att man minns har blivit institutionaliserat.

För några veckor sedan firades De stupades dag. Just den typen av institutionaliserat firande kan väcka kritik i dag.

– De stupades dag kom till efter vinterkriget på order av Mannerheim. Dagen är tillägnad inte bara de stupade från vinterkriget utan också dem som dog under inbördeskriget 1918 – både vita och röda. Det var intressant att en vit general gav en sådan order. Det säger något om stämningen efter vinterkriget men också om honom själv.

Måste få komma hem

Varken under inbördeskriget 1918 eller under vinterkriget 1939 var det helt klart hur och var de döda skulle begravas.

– År 1918 uppstod samma traditioner på bägge sidorna: de stupade transporterades till sina hemorter, där de begravdes i hjältegravar. De röda tänkte sig att det skulle gå att begrava de döda tillfälligt och sedan samla dem i en stor hjältegrav – ett revolutionsmonument. Men det väckte enormt motstånd och man var tvungen att transportera dem till sina hemtrakter i stället.

År 1939 var man inne på samma tanke: att begrava de stupade i fältgravar. Men det gick ingen med på. Folk bröt mot reglementet. Då ändrade armén på reglerna – och det är ovanligt.

I Finland verkar det ha varit speciellt viktigt att de stupade fått komma ”hem”.

– Till exempel i Tysklands armé, som var en förebild för Finland, använde man sig av fältgravar i närheten av slagfälten. Det gjorde man naturligtvis också för att man hade rent praktiska transportproblem. Men i Finland har man transporterat stupade hem också på sommaren, och det kunde vara verkligt jobbigt på grund av lukten.

Värst var det under anfallskriget 1941 och under reträtten 1944 då den

DOCENT NIKO Huttunen har forskat i varför det var viktigt både för soldater och deras anhöriga att de stupade skickades hem och fick en värdig begravning.

FOTO: SOFIA TORVALDS

finska armén led stora förluster.

– Ibland begravdes stupade tillfälligt. Det ledde till komplicerade flyttningsoperationer: ibland grävdes kroppar upp och ner igen upprepade gånger.

Det här säger någonting om hurdana emotionella impulser de stupades kroppar gav upphov till, menar Huttunen. Det finns ett stort behov som är kopplat till de fysiska kropparna.

– Det känns nästan irrationellt, men armén och ett samhälle i kris tillåter också irrationella handlingar om de tjänar det rätta syftet.

Den ryska armén fäste ingen större uppmärksamhet vid underhåll av de stupade. År 1941 när finländarna avancerade på nytt hittade de ryska soldater från vinterkriget som aldrig blivit begravda. På den ryska sidan påverkade de stora mängden stupade lik stridsmoralen.

– När nya trupper kom såg de stora områden där de låg en massa lik som aldrig begravts, och det hade definitivt en demoraliserande effekt. Det här är en orsak till att de som stupat måste tas om hand.

Samarbete med kyrkan

När någon stupade kom det ett officiellt meddelande som den lokala församlingens präst hade i uppgift att leverera personligen.

– Det var en uppgift som kändes väldigt tung ute i församlingarna, det har jag förstätt när jag talat med gamla präster. Prästen blev en sorts dödsbarn. När han gick på byn sneglade alla på honom: Till vem är han på väg? Han kommer väl inte till oss?

I idealfallet skulle kompanichefen skriva ett brev som kom fram senare:

ett personligt brev. Och sedan, kanske några månader senare, kom kroppen till den lokala järnvägsstationen. Där tog skyddskåren hand om den döda och såg till att det blev en begravning med militära hedersbetygelser, oftast på hemförsamlingens begravningsplats. Och prästen förväntades erbjuda inte bara andligt stöd utan också tala för fosterlandet.

– Här kommer själavårdens politiska dimension fram. Man sa: det här är det värdefullaste ni hade att ge, er son, er man, och ändå måste ni ge det här offret för fosterlandet. Det var ett rätt spel. Försvarar du de egna eller fienden? Det blev också en själavårdsfråga.

Då Finland låg i krig var berättelsen om hjälteoffret fortfarande på ett självklart sätt ihopkopplad med den kristna berättelsen.

– Där fanns en koppling till Jesus offerdöd. Medan de anhöriga fick emotionell rätt att sörja styrdes sorgen åt rätt håll. Jesus lidande mäter det värde Gud ger oss, eftersom Jesus dog för oss. I det här fallet är det staten som är det värdefulla: vårt fosterland är så viktigt att männen var redo att offra sitt liv för det.

Om det uppstår en tanke om att någon dött förgäves är det farligt för staten.

– Den tanken använder fienden i sin propaganda: ni dör till ingen nytta. Men då ska man minnas att allt är propaganda. Också alternativet. Och vem tjänar det? På den tiden stod man på den finska statens sida, mot Sovjetunionen. Men om man inte stod på den finska statens sida, då hade man egentligen ställt sig på Sovjetunionens sida. Så rätt var spelet. Du var tvungen att välja sida och dra konsekvenserna.

För alla präster var det inte en självklarhet att det var så här det skulle gå till. Pastor Stenvall i Närpes fick en anmärkning om hur han skött den saken.

– Det hade att göra med att det fanns problem med desertörer i svenska Östernbotten. Men det var inte bara i Östernbotten unga män deserterade – också på många ”röda” orter var det många som inte hörsammade arméns kallelse.

Ceremonierna förenade

Arméns underhåll har i uppdrag att svara på olika behov: mat, kläder, in- kvartering. De andliga behoven är behov som ökar under en kris och som måste beaktas. Så är det än i dag, då militärprästen i egenskap av tjänsteman ansvarar för att se till att de in- kallades andliga behov blir bemöta,

oberoende av trosriktning.

Bataljonens präst hade som uppgift att se till att de stupade togs om hand och att de kom vidare till evakueringscentraler för de stupade. Det här gjorde att prästerna under de häftigaste striderna koncentrerade sig helt på att ta hand om de döda i stället för att vårda dem som levde.

– Det var ett problem för dem som gjorde jobbet, säger Huttunen.

Vinterkriget var kanske tyngst för dem som tog hand om de stupade eftersom man improviserade hela systemet. När en enhet behövde mera ammunition skickade man ett transportmedel – som ofta drogs av en häst. Den tomma vagnen fylldes med lik och återvände fylld med ammunition. På det viset fördes liken till evakueringscentraler för stupade, och därifrån skickades de vidare en och en.

– På vintern kunde det betyda att liken måste tinas upp innan de kunde tvättas och sändas vidare.

Niko Huttunens artikel om underhåll av stupade innehåller en anekdot om en officersänka som krävde att hennes man – en adelsman – skulle sändas hem omedelbart. Det kom till och med ett telegram från självaste Mannerheim om att officerens kvarlevor skulle vidare genast.

Men vad kunde man göra? frågade sig den soldat som tog emot telegrammet. Adelsmannen låg i samma hög som alla andra. I sinom tid skulle man hinna fram till just honom.

– Men man förstår det där bekymret mitt i sorgen: Var är han? Han stupade redan för två månader sedan, varför har vi inte fått hem honom än? Det är något vi inte tänker på så länge systemet fungerar.

En hjältebegravning skulle vara lika högtidlig varje gång, oberoende av den dödas militärgrad eller samhällsliga status. Ceremonierna hade en förenande funktion efter de sår inbördeskriget rev upp. Till en början var det bara de som stupade som fick en hjältebegravning, men när kriget drog ut på tiden inlemmades allt fler: till exempel sådana som dött i sjukdomar eller olyckor. Bara de som dömts till döden till exempel för att de deserterat lämnades utanför hjältegravarna.

– Enligt min tolkning säger det någonting om krigströttheten. Man ville inte att de som inte ”dög” skulle väcka bitterhet. Alla som dog måste få ligga under hjälteglorian.

SA-Kuva

SA-Kuva

SA-Kuva

FINLÄNDSKA STUPADE läggs i kistor i Kollaa, Loimola i juli 1941. (Översta bilden.)

STUPADE LÄGGS i tillfälliga fältgravar i Tolvajärvi i augusti 1941. (Ovan till vänster.)

EVAKUERINGSCENTRAL FÖR stupade vid Hangöfronten i juli 1941. (Ovan)

MINNESFEST FÖR stupade hjältar. (Till vänster.)

FOTON: SA-KUVA

Historielöst samhälle gör oss ensamma

FÖRFATTARPORTRÄTT. Vibeke Olsson är en av Sveriges mest lästa författare. Hon skriver romaner som kräver research – nu senast om sågverksarbetare i 1800-talets Norrland.

TEXT: ANNIKA AHLEFELT FOTO: MIKAEL M JOHANSSON

Hon är översållad av priser. I februari fick hon samfundet de Nios vinterpris och kunglig medalj för framstående konstnärliga insatser. I sommar mottar hon Birger Normanpriset. Samtidigt är **Vibeke Olsson Falk** en av Sveriges mest lästa författare.

– Jag har fått ett gensvar som är helt fantastiskt, säger hon ödmjukt när vi träffas i familjen Falks lägenhet på Bondegatan i Stockholm. En lägenhet de snart ska byta för gott mot huset i Rygesbo utanför Edsbyn, där familjen haft sitt sommarviste i många år, vilket också är **Valters** föräldrahem.

Det blir ett efterlängtat, men samtidigt svårt, uppbrott från lägenheten som varit hennes hem i 30 år. De flesta av Vibeke Olssons romaner har kommit till vid skrivbordet här.

Nu är hon aktuell med **Amerikauret**, fjärde boken i sviten om **Bricken** på Svartvik. En vardagsnära skildring om 1800-talets sågverksarbetare i södra Norrland.

Huvudpersonen **Bricken** har vi fått följa från barndomen till uttjänt sju-barnsmamma. Från hungersnöd i Västerbotten till Sundsvallsstrejken 1879. Det senare en händelse som alltid fascinerat den historieintresserade Vibeke Olsson, vars romaner kräver noggrann research i arkiv, böcker och på internet.

– Men jag brukar säga att det jag gör nu är rätt enkelt jämfört med researchen till **Hedningarnas förgård** och de andra böckerna om romarriket. Fakta till **Bricken** kan jag ju hitta här i Sverige och på svenska. Numera är jag ofta i Svartvik, jag har fått ett sådant gensvar och så många vänner där.

Klyftorna ökar

Medan hon bjuder på hembakade bullar och nybryggt kaffe säger hon eftertänksamt att slutet av 1800-talet är en tid som egentligen ligger väldigt nära vår egen och att det inte var så lång-

esedan fattigdomen var ett reellt hot.

På frågan om hon tror att fattigdomen är på väg tillbaka i finanskrisernas spår, säger hon att den ju redan är här.

– Se på antalet utförsäkrade. Klyftorna ökar i samhället. Vem som helst som har haft otur kan hamna i utanförskap, och förlorar man boendet kan det gå snabbt. Det är väldigt oroande.

– Vi är alla rädda för att bli gamla och sjuka och hamna i ålderdomens och de vinstdrivande vårdföretagens klor. Det är samma ångest som de kände på **Brickens** tid då de utarbetade fick gå på socknen.

Aningslösheten beror på vår historielöshet, menar hon, och säger att ensamheten är priset för vår livsstil i dag, liksom surrogatmodrar, tiggarna på våra gator, jakten på papperslösa och hästkött i maten.

– Inte för att det är något fel på hästkött. Men det är falskheten i det hela.

Kristna har ansvar

Vår historielöshet gäller också religionen, anser hon.

– Historien med **Omar Mustafa** visar att det finns någon slags berörings-skräck och en stor okunskap. Men det är vi kristna som har ansvar för undervisningen. Man ska inte klaga på skolan.

Vibeke Olsson, däremot, understryker väckelserörelsens stora betydelse för demokratins framväxt i böckerna om **Bricken**.

– Det var i frikyrkan människor lärde sig demokrati, det var i frikyrkan de lärde sig att alla är lika mycket värda och att man kunde gå samman och påverka. Därför ansågs den farlig.

Här citerar hon också diktaren **Birger Norman**, om att korsets armar bryter hjulets vælde. Att intresset för den tidiga industrialismen fortfarande är stort hos henne är tydligt.

– Ja. Jag tröttnar egentligen aldrig på ett ämne. Jag fortsätter att bära det med

”Vi är alla rädda för att bli gamla och sjuka och hamna i ålderdomens och de vinstdrivande vårdföretagens klor.”
Vibeke Olsson

mig, även när jag är färdigskrivnen.

Hon visar upp **Adrian Goldsworthys** stora verk om **Cesar**, som just nu ligger på nattygsbordet. Romartiden, som hon sammanlagt skrivit tio böcker om, blev hon intresserad av när hon läste teologi. Även om det bitvis var ett hårt och grymt samhälle.

Samtidigt var det också demokratiskt och modernt för sin tid, har hon sagt i andra intervjuer.

Inte färdig med **Bricken**

Vibeke Olsson är utbildad baptistpastor och arbetade i Elimkyrkan på Östermalm i Stockholm många år.

Men det var på 80-talet, församlingen har flyttat till en ny kyrka, och Vibeke Olsson varit författare på heltid de senaste sjutton åren.

Men sina framtida böcker vill hon inte sia så mycket om.

– Jag har ett monogamt förhållande till mina böcker och skriver en i taget. Men än känner jag mig inte färdig med **Bricken**. Det blir kanske två böcker till i den serien.

Exakt hur hennes böcker utformas kan hon heller inte säga i förväg. Hon har en yttre ram, hon vet vad som ska hända, men hur hennes figurer kommer att reagera på det hon utsätter dem för vet hon inte.

– Men jag tror det förflutna ska bli mer närvarande i nästa bok, precis som det är hos oss alla när vi blir äldre, lite mer om skymning och nåd, kanske.

VIBEKE OLSSON

- **Aktuell:** med boken **Amerikauret**, fjärde boken om **Bricken** på Svartvik.
- **Familj:** Valter Falk och dottern Naomi, 20 år.
- **Senast sedda film:** **Das Boot** på dvd.
- **Lyssnar på:** Rock. Och pop i alla former. Chris Rea, Robyn, Larz Kristerz och gammal prog, visor, klassiskt och dragospel. Det kanske är enklare att säga vad jag inte gillar: jazz. Sån där tradig tradjazz.
- **Motto:** ”Strö rosor för varandra. Törnen strör så många andra.” Som vi skrev i varandras poesiböcker när vi var tonåringar.

En berättelse som öppnar för egna insikter

BOOK

Amerikauret

Författare: Vibeke Olsson
Förlag: Libris 2013

Att kalla **Vibeke Olssons** böcker för historiska romaner är att måla in dem i ett för litet hörn. Vibeke Olsson

berättelser handlar om att vara människa och det historiska kommer liksom på köpet. Inte som en pedagogisk underton utan snarare som en insikt. Genom att ta del av hennes skildring av vad det är att vara människa i den givna historiska kontexten hjälper hon också sin läsare att för-

stå historien som något annat än en räcka goda och dåliga beslut som tidigare

generationer fattat. I sällskap med Vibeke Olssons **Bricken** är det lätt att förstå varför äldsta barnets möjlighet till utbildning blir ett hot i stället för en möjlighet. Det är inte långt till insikten att jag själv antagligen hade känt likadant.

I den fjärde boken om **Bricken** har hon hunnit bli vuxen för länge sedan. Ofta vandrar hennes tankar ändå tillbaka till det som varit – till den stora strejken under barndomen, till vägarna

livet har tagit sedan dess. Det är sekelskifte och brytningstid på gång. Den synliga striden handlar om sågverksarbetarnas rätt att organisera sig, om arbetarnas kamp för att få stå starka tillsammans. Den osynliga förändringen ser läsaren i äldsta sonen Nikanor, den studiebegåvade pojken som står på tröskeln inte bara till läroverket utan till klassbytet. Det är här **Brickens** rädsla stiger in: att Nikanor ska bli en främling. In-

te bara för det bättre folket, vilkas bakgrund han aldrig kan dela, utan ännu mer: att han ska bli en främling bland sina egna. **Brickens** identitet som arbetare är stark och stolt, men **Amerikauret** är också en skildring av den unga baptistkyrkan i Sverige. Det är en församling där klasserna möts – men klasskillnaderna består i de flesta fall också innanför församlingens väggar.

Att läsa Vibeke Olsson

VIBEKE OLSSON
tröttnar aldrig
på ett ämne.
– Jag fortsätter
att bära det med
mig.

är också att känna en stor fröjd och tacksamhet över att hennes personer aldrig blir en- eller tvådimensionella, aldrig ensidigt onda eller goda. Att de är oföretsägbara som livet självt och inte passar in i den förväntade mallen. Och omkring dem: livet, dess kamp och skönhet om vartannat.

Brickens liv är hårt. Den riktigt farliga fattigdomen väntar alltid runt hörnet, beredd att kasta sig över den som inte läng-

re har krafter nog att kämpa emot. Det finns en kort passage när Bricken tänker på hur bra det är att man kan köpa billigt blåtyg numera samtidigt som hon undrar vad det betyder för de engelska textilarbetarnas arbetsvillkor. Likaså funderar hon över de stora slakterierna i Amerika och vad de innebär för djuren. Det här är passager som snuddar lite för nära vid vår egen tid och Brickens solidaritet känns plöts-

ligt som en sentida efterkonstruktion.

Amerikauret slutar i ett försiktigt återfunnet hopp, i en stund när tryggheten åtminstone tillfälligt är återställd. Här skulle man kunna tänka sig att författaren sätter definitiv punkt efter fyra böcker – men för egen del vill jag fortfarande veta hur det fortsatta livet för Bricken och hennes familj kommer att se ut.

ERIKA RÖNNGÅRD

Upptäck Bibeln tillsammans med konfirmanden!

Hämta ett ark
med bokmärken på
www.bibelforlaget.se

28,-

2 märkband
såklart!

STORORD Varje ord på omslaget kan bli minst en hel lektion! Läs, leta, diskutera, välj, fundera – och se vad Bibeln har att säga om det som är viktigt!

LIBRIS NYA KONFIRMANDUTGÅVA av Bibeln har två huvudpersoner: Jesus som är Bibelns kärna och stjärna och den unga människa som närmar sig Bibeln och tron.

Ordet konfirmand nämns ingenstans – men allt är utformat med fokus på konfirmandens och konfirmandgruppens behov.

Libris bibelutgåvor är sedan 1999 en garanti för att du som konfirmandlärare har en komplett bibel och dessutom ett gediget pedagogiskt material med mycket bibelfakta, presenterat på ett tidlöst sätt – konfirmandbibeln blir en bibel att ta med vidare i livet och leva med varje dag. Vår nya utgåva visar på Jesus hela vägen från Gamla testamentet till vår tid och innehåller massor av läsinpiration.

Välkommen in i världens viktigaste bok!

Bibeln, Libris konfirmandutgåva
ÖVERSÄTTNING: Bibel 2000 VIKT: 552 g
MÅTT: 130 x 185 mm, inbunden, mjuka pärmar
med reliefftryck, 1296 sidor + 53 sidor i färg

Plats för hälsningar (med bibelverser!) från ledare, konfirmandfaddrar, dopfaddrar och vänner

Konfirmationslärarens och församlingens sida

För alla i gruppen

Välkommen TILL EN BOK SOM HANDLAR OM ATT DU ÄR VARDEFULL

alvade GUD Jon

Med KÄRLEKENS REP

Överallt i Bibeln:
Ordbilder – att hitta och minnas, kartor, faktarutor, bokintron

LIBRIS

Fontana Media

Beställ hos oss: www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi

Jobbar mot kaoset

PAKISTAN. I det kaotiska Peshawarområdet i Pakistan trappas våldet upp. Mitt i kaoset försöker kyrkan växa fram.

TEXT: JOHAN MYRSKOG

FOTO: MAY WIKSTÖM

– Om någon väl får i gång en mobb så går den inte längre att stoppa, säger **Ben Westerling** som är Finska missionsällskapets regionchef i Nepal och Pakistan.

Enligt Westerling är lagen om att den som smädar profeten Muhammed ska straffas en orsak till att kristna kan bli så hårt utsatta i Pakistan.

– Om det uppstår en tvist eller en konflikt så kan den ena parten plötsligt anklaga den andra för att ha smädat profeten Muhammed, och den andra kan inte värja sig eftersom det varken går att bevisa att han gjort fel eller att han inte gjort det.

– Fast det finns en dialog mellan muslimer och kristna finns det alltid de som inte vill de kristna väl, säger Westerling.

200 husbränder

Tidigare i vår inträffade ett sådant fall i Lahoretrakten. Efter en tvist blev en kristen man anklagad för att ha smädat profeten Muhammed och till följd av det här brändes cirka 200 kristna hem ned av en mobb på 2 000 personer. Någon hade hetsat upp folket mot de kristna.

– Det är så lätt att elda upp den stora massan. Frågan är vem som gör det, säger Ben Westerling och tillägger att det på 80-talet var vanligt att makthavare i Nepal "köpte" en mobb för att kunna genomföra sin vilja.

– Liknande arrangemang förekommer ännu i dag bland de olika partierna.

Westerling har varit i kontakt med en pastor i Pakistan som jobbar med att hjälpa de familjer som förlorat allt på grund av husbränderna. Pastorn var själv på plats då det hände.

Ben Westerling har också själv besökt Pakistan. Han kände sig mycket väl omhändertagen och tyckte att människorna var gästvänliga.

– Vi hade poliseskort med oss överallt, förutom när någon från Peshawar stift körde omkring oss i Peshawar, berättar han.

– Men jag kände mig inte alls otrygg trots att det sprängdes en bomb i en moské under den första kvällen jag var där.

Westerling betonar att han omöjligt kan lära känna området genom att bara läsa böcker, googla eller läsa nyheter.

– Jag har haft svårt att hitta en ordentlig karta över Pakistan och Peshawar-Tank-området.

Som ny regionchef kände han att det var ett mycket givande besök.

– Jag fick så många intryck då jag var där, säger han.

Ett oroligt land

I Pakistan bor det omkring 180 miljoner människor varav några miljoner är

"Jag kände mig inte alls otrygg trots att det sprängdes en bomb i en moské första kvällen jag var där."
Ben Westerling

FINSKA MISSIONSÄLLSKAPETS regionchef i Nepal och Pakistan, Ben Westerling, har besökt det hårt drabbade gränsområdet Peshawar. – Vi hade poliseskort med oss överallt, säger han.

kristna. De kristna är utspridda över hela landet men hör i regel till den fattigare delen av befolkningen. De är utsatta därför att få för de fattigas talan.

Trots alla stridigheter förs det en dialog mellan kristna och muslimer.

– På Peshawar stifts område där Stiftsgården och St John's katedral finns såg jag ett fint hus med texten "Sunday School". På väggen fanns ett plakat som berättade att regeringen har finansierat söndagsskollhuset, säger Westerling.

En av orsakerna till oroligheterna i Peshawarområdet är att det ligger i gränsområdet till Afghanistan. Där förekommer regelbundna stridigheter mellan regeringstrupper och talibaner.

– Jag hörde av någon att det är säkrare att röra sig i Afghanistan än i Pakistan. Vem vet? säger Westerling

Om säkerheten mättes på en skala

mellan ett och fem låg risksiffran hela tiden på fyra då Ben Westerling besökte området.

– Där finns massor med vapen, vägspärrar och olika slags kontroller. Det är tyvärr ett väldigt våldsamt land, säger han.

Ständigt i riskzonen

Trots att området är så utsatt har Finska missionsällskapet en medarbetare på ett sjukhus i Tank. Hon vistas enbart på sjukhusområdet, ett cirka 300 gånger 300 meter stort område. Ska hon därifrån måste hon ha poliseskort. Det är alldeles för farligt annars.

– Detsamma gällde oss då vi besökte henne. Det kändes ovanligt att hela tiden resa med poliseskort, säger Westerling.

Precis som i resten av sitt arbete litar

Ben Westerling och hustrun Mia på att Gud leder dem i deras arbete, inte bara i Nepal utan också i Pakistan.

– Man inser mycket snabbt att man inte kommer någonvart och att man inte räcker till på egen hand, säger Westerling.

KRISTNA I PAKISTAN

- **Det bor** 180 miljoner invånare i Pakistan varav några miljoner är kristna.
- **Kristendomen** är den tredje största religionen i Pakistan.
- **Ungefär hälften** av de kristna är katoliker och andra hälften är protestanter.

Jan-Gustav Björk och Hans Boije vigdes till präster i Borgå domkyrka söndagen den 26 maj. Foto: Linnea Ekstrand.

Fixarna i Matteus är redo att rycka ut

I Matteus församling har vi under flera års tid satsat medvetet på att öka lekman-namedverkan i mässan. Men det är inte enbart i högmässan lekmännen kan göra en insats. Kanske i ännu högre grad på andra områden. Då de ekonomiska resurserna minskar blir det allt viktigare att lekmännen tar sitt ansvar. Församlingen kan inte fungera endast med de anställda; varje medlem kan göra en insats.

Det finns många församlingsmedlemmar som vill rätta en hjälpande hand till en medmänniska. För att koordinera utbud och efterfrågan på hjälpinsatser har vi i Matteus församling bildat en "Fixargrupp", som är villig att ställa upp då någon behöver en handräckning. Sådana fixare finns redan i en del församlingar. På finskt håll kallar man sig för "Nikkaristit".

En i och för sig enkel sak, som att byta batteri i en brandvarnare, kan vara nog så svår om man är gammal eller till exempel har svårt att röra sig. Andra uppgifter fixarna kan åta sig är att byta en glödlampa, ställa

PÅ BILDEN syns några av fixargruppens medlemmar. Från vänster Helge Lund, Mattias Gädda, Mikael Sjögren och Kai Ahola.

in TV-kana-
ler, sätta upp
en tavla och
liknande. Fix-
arna kan också
hjälpa till med att kontak-
ta yrkesmän om det är frå-
ga om sådana arbeten som
kräver yrkeskunskap, så-
som elinstallationer. Även

I MIN
FÖRSAMLING

tillfällig hjälp med att reda
upp i köket, städa och krat-
ta kan komma ifråga. Veck-
ostädningar åtar sig gruppen
dock inte!

Den som har hjälpbe-
hov av ovan nämnt slag
kan kontakta församling-
ens kansli, som förmedlar
uppgiften till någon i fixar-

gruppen. Arbetet är gratis.

Varje man och kvinna,
som vill komma med i fix-
argruppen är välkommen.
Tag kontakt med försam-
lingen. Du är välkommen
med i verksamheten.

■ KAI AHOLA

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

OT-resor 2013 EUROPA

Vandringsresa till Österrike

En vecka i ett vandringsparadis utan motstycke, med sakkunnig ledning vandrar vi i omväxlande miljöer och upplever storslagna naturscenier. 6-15.9.

Kalabrien

Resan då du upplever den verkliga, genuina italienska vardagen och får njuta av ljuvlig mat. 19-27.9.

Sicilien – Solens ö

Medelhavets största ö lockar med vacker natur och spännande historia. 26.9-4.10.

Toscana

Ett av de vackraste landskapen i Italien. Resa med sju nätter på samma hotell direkt vid havet i badorten Viareggio. 8-15.10.

Piemonte

En resa med tryffel och vin! Givetvis besöker vi den berömda tryffelmarknaden i Alba. 17-22.10.

SOMMAR I NORDEN

Öland

Sveriges minsta och soligaste landskap. 1-5.7.

Legoland – Köpenhamn

Två nätter i Köpenhamn – en hel dag på Legoland! 15-20.7.

Kolmården

En heldag i Nordens största djurpark. 12-14.7, 19-21.7, 2-4.8.

Allsång på Skansen

Vi följer TV-programmet från Solliden-scenen direkt. 22-25.7, 29.7-1.8, 5-8.8.

Astrid Lindgrens Sagovärld

De bekanta miljöerna från Astrid Lindgrens sagor. 29.7-1.8.

Lofoten

En riktig Lofotenresa med tre nätter i rorbu. 29.7-4.8.

Hardangervidda

Med buss, båt och tåg kring den storslagna Hardangervidda. 7-14.8.

Gotland

Visby och Gotland i sommarskrud – populärt med rätta. 26-30.7.

Vallarnas Friluftsteater

Med farsen "Livat i Parken" och två nätter i Göteborg. 30.7-3.8.

☎ 06-318 4000
Flera resor på vår hemsida!
www.ot-resor.fi

Oravaio
Trafik

KuVi 3003/001/MJM, SMAL 21405

WWW.OLENIUS.FI

VI HAR FLYTTAT, VÅR NYA ADRESS:
Storåkersvägen 3, Helsingfors (Ring I och Äggelby korsning)

Husqvarna 135
Motorsåg

259€

Husqvarna
Raider

Från
2590€

Husqvarna M46
Gräsklippare

289€

VI HAR STORT URVAL AV
ÅK-GRÄSKLIPPARE!

Service!
Reservdelar!
Transport!
Bruks-
anvisning!

Pålitlig maskinhandel i över 30 år!

Maskinaffär
OLENIUS

Storåkersvägen 3,
00720 Helsingfors,
tel. 020 793 1130

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Rökfria, skötsamma, ishockeyspelande studerande systrar från Österbotten söker 2-3 rums lägenhet i Esbo (Alberga) från 1.8. Tel. 0504355260.

Önskas hyra liten lägenhet i Åbo fr.o.m. augusti. Jag är från Österbotten och skall börja studera historia. Tel 044-2855998

Lugn, pålitlig, kvinnlig studerande söker etta/två i centrala Helsingfors. Rökfri. Tel. 040-5586386/Stella

Lärare söker 2-rummare i centrala Helsingfors. Gärna i eller i närheten av Tölö. Röker ej, har inga husdjur. Caroline 0407412456

Universitetsstuderande mor med 3-årig son söker eget hem i Hfors. fr.o.m. 1.7 Tel. 0405006203.

Stugsemester på Åland

Njut av fina sommardagar i den vackra åländska skärgården med röd granit som glöder i solens strålar. Bada bastu på kvällen och ta ett svalkande dopp i havet. Välj din favorit bland våra över 400 stugor på härliga Åland!

Semesterstuga från **199 €**

Bekanta dig med gästernas betyg och boka sommarens semesterstuga nu på www.alandsresor.fi/stugsemester

Ålandsresor

Tel. 018-28 040. www.alandsresor.fi

INKAST THOMAS ROSENBERG

Motreformation på gång?

”I SVERIGE är man minst fem år före oss”, konstaterar teologen Patrik Hagman, nyligen intervjuad bland annat i Kyrkpressen och Meddelanden från ÅA, angående sin nya bok ”Efter folkkyrkan”. Och vi som alltid brukar häckla svenskarna för deras vattuvälling! Men kanske man i Sverige har insett att kyrkans kris är allvarlig, just på grund av att sekulariseringen redan gått så långt. Medan man hos oss invagat sig i den falska föreställningen att kyrkan fortfarande är stark.

Hagmans kritik är uppriskande. Jag har inte läst boken, men budskapet förefaller tydligt. Kyrkan är en kamel vars rygg håller på att brista. Då tänker jag inte, och knappast heller Hagman, på de konflikter som fått biskoparna att (försiktigt) visa Missionsprovinsen på porten, utan på hela folkkyrkans fortsatta existens.

Jag är inte teolog, men jag har för mig att Hagman företräder den ”motreformation” man kan förnimma som en underström i vår kyrka. Han vill explicit förpassa den lutherska tvåregementsläran till historien, och efterlyser en återgång till en kyrka som lever som hon lär. Och som består av verkliga gemenskaper där handlingen står i centrum. Det sistnämnda representerar, såvitt jag förstår, ett katolskt tänkande; det är vad vi gör som är det centrala, inte det vi säger. Och det tillsammans, i levande församlingar.

SÅ ÄR DET INTE i vår kyrka. Den andel som aktivt tjänar Gud är försvinnande liten, medan resten utgörs av kunder som konsumerar sakral service när det behagar dem, betjänade av anställda som förvaltar anden på tjänstetid.

Jag har alltid varit en förespråkare för folkkyrkan som idé. ”Alla med”, som det heter inom idrotten, men jag inser att ekvationen blir omöjlig. Vi lever redan på lånad tid, och har allt skäl att följa med utvecklingen i Sverige. De har brottats med de teologiska grundproblemen på ett helt annat sätt än vi.

Även om jag fortfarande vill tro på folkkyrkan flämtar den sammanbindande kraften, eller Den Helige Ande om ni så vill, redan oroväckande svagt. Vår kyrka är ju ett slags ”statskyrka light”, som bygger på att majoriteten delar ett minimum av gemensam tro, manifesterat i dop och kyrkoskatt. Men inte så mycket mer. Medan de som tar kyrkans ord på allvar och lever ut sin tro betraktas med djup misstänksamhet eftersom deras värderingar inte alltid går i takt med omvärldens.

Och däri ligger väl en av Hagmans viktiga poänger; det är inte alltid omvärlden som har rätt. Men så resonerar kyrkan i dag, det vill säga rättar sig successivt efter omvärlden. Då får vi det Hagman kallar ”köpsläandets teologi”, där kyrkan blir en professionaliserad tjänsteproducent bland andra.

Då är någon form av väckelse sannolikt enda vägen ut.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och samtidsanalytiker.

MISSIONSSTIFTET GRUNDSSANNINGAR

Onödigt tala om splittring i vår kyrka

Kyrkpressens för det mesta välinitierade och kloka redaktör Tomas von Martens presenterar i KP 20/2013 det så kallade missionsstiftet. Artikeln publicerar också en ståtlig bild av den nyinstallerade biskopen Soramies som är försedd med kråkla och iförd biskopskåpa och mitra.

Varför ge så stort utrymme åt en ytterst marginell fraktion inom vår lutherska folkkyrka? En liten notis på undanskymd plats hade räckt. Det är helt onö-

”Varför ge så stort utrymme åt en ytterst marginell fraktion inom vår lutherska folkkyrka?”

digt att tala om splittring inom vår kyrka. KP kunde i stället lite oftare redogöra för det konstruktiva arbete som görs på gräsrotsni-

vå i våra församlingar. Som frivillig församlingsarbete har jag på nära håll kunnat följa med och glädja mig åt mina hemförsamlingars verksamhet i Åbo och i Ekenäs.

I von Martens artikel kommer också min prästbroder Leif Eriksson till tals. Han säger ”att präster som öppet förnekar kristna grundsanningar får fortsätta som präster”, medan man vill ”avkraga präster som är måna om centrala kristna sanning-

ar”. Men de senare avser han uppenbarligen missionsstiftets präster.

Men vilka präster är det som förnekar kristna grundsanningar? Borde inte Leif Eriksson säga vem det är fråga om så att vi enkla kyrkokristna med våra legitima biskopars hjälp kan driva ut dylika ulvar i fårakläder?

KARL-GUSTAV SANDELIN
pastor, Ekenäs

RIKSSVENSKA I BORGÅ STIFT

Mera svenska i stiftet!

På en arbetsplats är en rikssvensk värd lika mycket som tio finlandssvenskar rent språkligt. Finlandssvenskarna anpassar sig vilket rikssvensken inte kan. Gissa vem administrationen föredrar!

Enligt notarie Clas Abrahamsson vid domkapitlet (Se förra KP) kan rikssvenska präster inte accepteras eftersom de inte kan ”klara sig i vardagliga situationer”. Ja, åtminstone klarar de inte av ordgivning från administrationen på finska. Det gör däremot tvåspråkiga, men de hänger inte alltid med i det livsviktiga finliret på svenska. Under täckmanteln tvåspråkig

”På mitt yttersta vill jag inte ligga och vara tillmötesgående mot någon språkligt begränsad själasörjare.”

döljer sig ofta en person med en begränsad eller utarmad svenska.

På mitt yttersta vill jag inte ligga och vara tillmötesgående mot någon språkligt begränsad själasörjare. Det ska finnas en stark svensk kultur som bär upp språket.

Det börjar bli ont om sådant på finlandssvenskt håll.

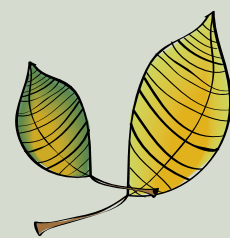
Borgå stift är i minoritet och underkastat de finska stiftens i den administrativa praktiken. Det är därför förstärkt om kyrkan på Åland önskar gå sin egen väg.

Tvåspråkigheten ska berika landet, heter det. Ja visst. Det innebär att vi ska ha något svenskt att erbjuda våra finska systrar och bröder. Exempelvis en rikssvensk präst.

LEIF HÖCKERSTEDT
Ekenäs

Visste du att ...

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

KP
KYRKPRESSEN

”Det är inte alltid omvärlden som har rätt.”

DIREKTANSÖKAN
10.6 och 5.8.2013
Läs mer på hemsidan!

VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA

HAR DU REDAN PLANER FÖR NÄSTA LÄSÅR?

Vill du satsa på språk? Natur- eller rättsvetenskap? Drömmer du om att stå på scenen, eller om att arbeta som fotograf eller designer? På VNF kan du under ett år förbereda dig för vidare studier. Eller kanske du känner för ett mellanår, lite tid för att tänka på framtiden? Hur som helst – satsa på dig själv!

Läsåret 2013–2014 kan du välja bland följande studielinjer:

KONSTÄMMEN

- ♦ Bildkonst *)
- ♦ Fotokonst *)
- ♦ Mode *)
- ♦ Seriekonst och grafisk design *)
- ♦ Inredning och formgivning *)
- ♦ Dans
- ♦ Teater

SPRÅK OCH VETENSKAP

- ♦ Språk och turism
- ♦ Ett år på finska
- ♦ Ruotsia ruotsiksi
- ♦ Around the world in 8 months
- ♦ Natur och medicin
- ♦ Juridiska programmet

Vi har också en Tionde klass!

*) Möjlighet till vidare studier på universitetsnivå i England, University for the Creative Arts.

Pumpviken 3, 10300 Karis | 019 222 6025 | info@vnf.fi | www.vnf.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

FOLKKYRKA TRO

”Det som fattas i folkkyrkan är gudsprat som alla kan delta i, var och en efter sina förutsättningar.”

Kyrkosekreterare Cristina Grenholm diskuterar folkkyrkan i Kyrkans Tidning.

KYRKOMÖTET OFFSIDE

Blev det mål, eller?

En snabb tolkning av kyrkomötets beslut är att samfällighetsmodellen gick framåt, församlingsmedlemmarna fick mer makt och Kyrkostyrelsen fick i uppdrag att bereda den slutliga lagstift-

ningen med klara instruktioner. Bollen är i mål och besluten tydliga. Men det är uppenbart att målman avslöjar sanningen: det segrande målet var helt tydligt offside och frågan är om det ska godkännas.

Docent Kari Latvus i Kirkokellari

Ny iMac.

Prestanda och design. I framkant.

Den nya fantastiska iMacen har en stilig widescreenskärm, nyaste fyrkärniga processorerna från Intel, supersnabb NVIDIA-grafik – allt detta i ett häpnasväckande tunnt skal, endast 5 mm längs kanterna.

TM och © 2013 Apple Inc. Alla rättigheter förbehålls.

Besök iTronic.
Din närmaste Apple-expert.

itronic

www.itronic.fi | T. 06 319 7780 | E info@itronic.fi | Hovrättsplanaden 19, 65100, Vasa | Vardagar 9-17, Lördag 10-14

Multitronic sommarrea 24.5-9.6

Kolla in våra övriga erbjudanden! www.multitronic.fi/rea

Begränsat antal till specialpris.

ASUS VivoTab TF600T 64GB WiFi

VivoTab är ultratunn (8,7 mm) och ultralätt (675 g) och passar perfekt för underhållning. Den ljusstarka 1080p Full HD Super IPS+-skärmen på 11,6 tum ger levande färger och en betraktningvinkel som gör den perfekt för mobil filmvisning.

sommarreapris! **489€**

*Tangentbordet på bilden ingår EJ, finns som tillval (169€)

PERFEKT TILL HEMMAKONTORET
ELLER SOM SURFDATOR!

HP 4540s

15,6" | Intel Core i3-3110M | 4GB minne | 320GB hårddisk | Windows 8 Pro

sommarreapris! **439€**

20" SKÄRM FRÅN HP TILL OTROLIGT PRIS

HP ProDisplay P201

20" LED | 16:9 | 1600x900 | anslutningar DVI,VGA | svarstid 5ms

sommarreapris! **79€**

multitronic

Korsholmsplanaden 38, Vasa
Tel: 06-3197700 | info@multitronic.fi
Öppet: Vardagar 9-18 | Lördag stängt

WWW.MULTITRONIC.FI